5 bani în România.- 10 bani în străinătate I C G B

6 PAGINI

Anul XXXII.--N-rul 168.--Sâmbătă 21 Junie 1914

ABONAMENTE
ROMÂNIA: Lei 4.65 / 9.15 / 18.— — STRĂINĂTATE: 3 luni Lei 10.- / 6 luni 20.- / Un an 40.-

Fondator: LUIGI CAZZAVILLAN

UNIVERSUL

CELE DIN URMĂ STIRI DIN LUMEA ÎNTREAGĂ
TELEGRAFICE ȘI TELEFONICE

ANUNCIURI
PAGINA III
Linia corp. 7 Bani 50
Idem pag. IV „ 40
Inserții și reclame 3,50 linia
Anunțuri sau informațiuni mortuare după mărime dela 60—150 lei

Redacția și Administrația: — București — 11, Brezoianu. 11

București, 20 Junie 1914

Asupra reformei electorale

Deși încă nu în chip oficial, s'a început totuși a se da oarecari lămuriri cu privire la felul în care unii dintre membrii majorității din Constituantă ar înțelege ca să se înfăptuiască reforma electorală, — reformă în privința căreia rămâne până acum rostit, din partea conducerii partiduluĭ de la putere, numaĭ principiul: colegiul unic.

Discuțiunea cea mare, în chiar sânul aceluĭ partid, are să fie, după cum a și început a se arăta, asupra chestiunii scrutinuluĭ pe listă saŭ a scrutinuluĭ uninominal.

Iată cum stau, până acuma, față în față, campionii unuia și celuilalt din aceste două sisteme: Cu scrutinul pe listă—zic partizanii luĭ — se va face o maĭ bună educație cetățenească alegătoruluĭ, căci el are să se preocupe atunci maĭ mult de principiĭ decât de persoane, ceea ce este și maĭ moral, și va contribui în acelaș timp și la formarea unuĭ simț politic maĭ real; apoĭ: cu scrutinul pe listă corpul electoral va fi maĭ puțin coruptibil și influențabil, — operațiile de votare, cari cu votul uninominal în colegiĭ așa de marĭ cum vor fi în viitor, ar putea deveni imposibile sau incontrolabile, se vor accelera; — însfârșit scrutinul pe listă va putea asigura reprezentarea minorităților.

In ce chip ar fi să se asigure această reprezentare a minorităților prin scrutinul pe listă, —vom vedea maĭ târziu. Deocamdată să vedem cari sunt obiecțiunile și argumentele susținătorilor votuluĭ uninominal: Prin votul uninominal se lasă alegătorilor posibilitatea să voteze sau să nu voteze pe cine vor eĭ, acesta fiind singurul mijloc de a se asigura selecționarea celor aleși. Pe când prin sistemul scrutinuluĭ pe listă cu greu sau de loc ar maĭ putea triumfa valoarea personală a candidaților, ci ar reuși în primul rând aceia cari ar fi indicați, vaszică oarecum impuși, de singura autoritate a șefilor sau fruntașilor partidelor politice, cari ar ajunge astfel să poată exercita o adevărată tiranie asupra partizanilor lor, ceea ce nu e tot una cu *disciplina* de partid, ce maĭ este vorba ca să se întărească prin scrutinul pe listă.

In ce privește reprezentarea minorităților, unii din susținătorii sistemuluĭ scrutinuluĭ uninominal cred că ea s'ar putea asigura și cu acest sistem. Iată, printr'un exemplu, modalitatea ce s'ar propune: Ar fi de ales, de pildă, într'un județ, cinci deputați, iar numărul alegătorilor ar fi de 15.000. Candidatul din opoziție care ar întruni cel puțin 3001 voturi ar fi proclamat ales, față de candidatul guvernamental care ar avea cele maĭ puține voturi dintre coreligionariĭ săĭ politicĭ, chiar dacă aceste voturi ar fi cu orĭcât superioare voturilor candidatuluĭ opoziției. Dacă maĭ mulți dintre candidații opoziționiști ar întruni cătul dintre votanții și numărul locurilor plus cel puțin un vot, ar fi toți proclamați aleși în defavoarea candidaților guvernamentali în ordinea inversă a voturilor întrunite de aceștia.

Dacă cu adevărat acesta este sistemul ce se propune pentru asigurarea reprezentăriĭ minorităților cu scrutinul uninominal, e ușor de văzut că el e cu totul defectuos și poate duce la strigătoare nedreptăți. Este defectuos, fiindcă la alegerĭ candidaturile nu se pun, adică nu trebuie să se pună, pe *guvernamentale* și *antiguvernamentale*, ci pe *partide;* aceasta cu atât maĭ mult, cu cât poate să fie un guvern de coalițiune momentană, saŭ chiar un guvern național, orĭ un guvern de tranziție — cum s'a maĭ întâmplat — ;atunci ce înțeles ar putea oare avea o candidatură „guvernamentală" saŭ alta „opozițională"? Și ar putea deveni cu totul nedrept, căci luând exemplul dat, ce s'ar întâmpla oare dacă fiecare din candidații „opoziționiști ar întruni 3000 și ceva de voturĭ, iar candidații guvernamentali fiecare câte 11.000 și ceva?... Lucrul e posibil, căci 15.000 de alegătorĭ pot depune cu totul 75.000 de buletine în urne: orĭcine poate face această socoteală. Atunci dar ceĭ cinci candidați cu câte 3001—3002 voturĭ ar trebui ca toți proclamați aleși împotriva celor cu câte 11.000 și maĭ bine de voturĭ?...

Probabil că sistemul propus va fi altul, — și ceea ce s'a publicat în această privință se bazează pe o neînțelegere. In tot cazul credem că cu scrutinul uninominal cu greu va fi posibilă asigurarea reprezentăriĭ minorităților.

Vom urmări maĭ departe aceste discuții și în celelalte amănunte ale lor.

Un atentat mișelesc
al grănicerilor bulgari

— Doui soldați români ocupați la delimitarea nouei frontiere, au fost impușcați de grănicerii bulgari—

Turtucaia, 18 Iunie.

Azĭ la orele 11 dim. în dreptul punctuluĭ de frontieră Rahman-Azidlar, de către grănicerii bulgarĭ, au fost împușcați doĭ soldați români, dintre aceia care erau detașați pe lângă ofițerii geografi la delimitarea nouei linĭi de frontieră, la care lucrează în prezent comisiunea mixtă româno-bulgară.

Unul dintre soldați, a murit pe loc, iar cellalt a fost dus la spital, fiind grav rănit.

Se așteaptă ancheta militară. S'a cerut ministeruluĭ de externe să intervie pentru a se delega reprezentanți bulgari care să facă anchetă. Prefectul județuluĭ, d-l Cămărășescu, s'a dus la fața loculuĭ.

E necesar să se ia de urgență măsurile dictate de împrejurări, dat fiind că zilele trecute căpitanul Trandafirescu dela institutul geografic, care lucra pentru noua hartă, a fost atacat cu focurĭ de pușcă tot de către grănicerĭ bulgarĭ.

*

Silistra, 18 Iunie

Azĭ dimineață la orele 10, s'a întâmplat la nouă frontieră un atentat odios din partea grănicerilor bulgarĭ.

**Faptul s'a petrecut astfel: Cătiva soldați români din reg. 40 Călugăreni de sub conducerea căpitanuluĭ Săulescu dela institutul geografic, supraveghian 30 lucrătorĭ turcĭ, cari lucrau în scopul de a se aplica pe teren noua linie de frontieră aleasă de comisiunea de delimitare, la o depărtare de 2 klm. de punctul Ibraim-Mahle. Această echipă tăia pădurea din zona neutră și lucrase erĭ toată ziua sub supravegherea soldaților noștri, care vorbeau cu grănicerii bulgarĭ ce aveau o atitudine de nebăgare. Azĭ de dimineață, în timpul lucruluĭ, grănicerii bulgarĭ ascunși în niște tufișuri, după ce au privit maĭ mult timp la operația lucrătorilor, au apărut la un moment dat și după ce s'au răstit la lucrătorĭ, care nu au voit să ție seama, s'au retras câtiva pași trăgând 7 focurĭ în treĭ din soldații români ce se aflau prezenți în acel moment și care nu aveau arme. Unul cade mort pe loc fiind lovit în cap, altul cade în nesimțire fiind lovit în picior în 2 locurĭ, iar al treilea a dispărut fugind. După câtva timp au sosit grănicerii români dela punctul Ibraim Mahle constatând faptul. Dacă aceștia ar fi fost maĭ în apropiere, am fi avut de înregistrat o adevărată luptă cu urmărĭ grave. Faptul fiind cunoscut în oraș, a produs senzație și indignare.*

De altfel aflu că și căpitanul Trandafirescu, care ridica harta frontierei în regiunea plășeĭ Turtucaia era să fie victima, acum câteva zile, unuĭ atac tot din partea unuĭ grănicer bulgar, deși avea autorizație pentru a trece și pe pământul Bulgarieĭ. Cadavrul soldatului asasinat stă pe linia frontierei până ce vor sosi instrucțiunile telegrafice cerute de la ministerul de externe și de la corpul V de armată cari au fost anunțate, de către prefectul Cămărășescu care s'a dus la fața loculuĭ împreună cu procurorul Hozoc și un medic.

Vorbind astăseară cu d-l prefect Cămărășescu, care s'a întors din anchetă, d-sa mi-a spus că din primele cercetărĭ ce a făcut, rezultă, că împușcarea soldaților noștri se datorește șovinismuluĭ grănicerilor bulgarĭ, cari s'au revoltat văzând că se împinge granița cu câțiva metrĭ înspre teritoriul bulgar, fără să-și dea socoteala însă, că în alte locurĭ, numeroase chiar, frontiera a fost retrasă în spre teritoriul român.

***

Uniunea Serbiei
cu Muntenegru

DESMINȚIREA UNIUNEI SERBIEI CU MUNTENEGRU

Berlin, 18. — *Ministrul Serbieĭ de aicĭ a declarat că știrea ziaruluĭ „Figaro" despre uniunea dintre Serbia și Muntenegru este cu totul lipsită de temeĭ.*

*

München, 18. — Regele Muntenegruluĭ a declarat unuĭ medic, care i-a recomandat să-și urmeze cura într'o stațiune balneară austriacă, că situația fiind foarte critică, nu poate vizita nicĭ o stațiune balneară austriacă.

UNIUNEA A FOST NUMAI AMANATA

Paris, 18. — **Ziarul „Figaro" publică azĭ, cu toate desmințirile date până acum, știrea senzațională că în ziua de 28 Iunie, atât la Belgrad cât și la Cetinje urma să se proclame uniunea Serbieĭ cu Muntenegrul. Din cauza atentatuluĭ de la Serajevo însă, proclamarea s'a amânat. Uniunea se bazează pe legături etnice, culturale și religioase ale celor două State. Actualiĭ regĭ vor păstra tronurile lor. După moartea acestora cele două State se vor uni sub sceptrul regentuluĭ Alexandru al Serbieĭ.**

Tragedia familiei habsburgice

Impăratul Maximilian *împușcat în 1867* | **Impărăteasa Charlotta** *cumnata împăratului, care a înebunit de durere* | **Arhiducele Rudolf** *fiul împăratului, care a sfârșit în mod tragic la Meyerling, în 1880* | **Ducesa de Alençon** *cumnata împăratuluĭ, care a ars de vie, în 1897, la Bazarul Charité.* | **Impărăteasa Elisabeta** *asasinată la Geneva în 1898, de Lucheni.*

Instrucția atentatuluĭ dela Sarajevo

La Viena se cere războĭ contra Serbieĭ

Serajevo, 18. — *Evident că amănuntele instrucției sunt păstrate în secret; totuși se știe că din instrucție reese că Gabrinovici și Princip au fost angajați chiar la Belgrad de către comitagiul Miho Ciganovic care le-a remis bombele și revolvere browning. Princip a mărturisit că ar fi vrut întâiu să comită atentatul său la Tarcin, la cartierul general al direcțiuneĭ manevrelor, dar că a părăsit această idee în urma măsurilor militare luate.*

Privitor la maĭ multe persoane arestate, s'a putut constata până acum numaĭ că ele au fost în relațiuni personale cu Gabrinovici și Princip. (A. R.).

DECLARAȚIILE LUI PRINCIP

Budapesta, 18. — *„Az Est" a publicat un prelins proces verbal conținând mărturisirea luĭ Princip, care s'a declarat anarhist și care și-a pus în gând să doboare un stâlp al monarhieĭ. Am citit, a spus criminalul, la sfârșitul luĭ Maĭ, la Belgrad, că arhiducele dorea să vie la Serajevo în Iunie; m'am hotărât să mă folosesc de această împrejurare; sosit în cursul luneĭ Iunie la Serajevo, am primit revolverul și cartușele de la un comitagiu din Belgrad, dar nu i-am spus nimic din intențiunile mele. Nu mă căiesc pentru fapta mea; sunt mulțumit cu rezultatul. Nu am nimic de a face cu atentatul cu bomba; dar auzind explozĭunea, m'am gândit că alțiĭ au aceleași păreri ca mine și acest gând m'a întărit în hotărârea mea. (A. R.).*

ARESTAREA A 300 DE PERSOANE ȘI 4 PREOȚI

Serajevo, 18. — *Cu prilejul demonstrațiilor de Lunĭ contra sârbilor, aceștia au suferit pagube de peste 6 milioane coroane.*

Deși în Serajevo sunt peste 30 de miĭ de sârbi, nicĭ unul nu se vede pe stradă.

Până azĭ dimineață poliția a arestat 300 de persoane, bănuite a fi complicĭ la asasinat.

Intre cei arestați se află și 4 preoți sârbi, cari au tras focurĭ de armă asupra demonstranților.

UN ALT ELEV COMPLICE LA ASASINAT A FOST ARESTAT

Serajevo, 18. — **A maĭ fost arestat elevul de liceă Uroș Spirici, în vârstă de 18 anĭ, fiind dovedit că e complicele asasinuluĭ Princip.**

Spirici a declarat că și el a lucrat la organizarea complotuluĭ și este părtaș la asasinat.

El este membru al societățiĭ de gimnastică „Zvora" din Serajevo și este fiul procuroruluĭ tribunalului din Serajevo.

FIRELE COMPLOTULUI SE INTIND ȘI IN UNGARIA

Budapesta, 18.— **Poliția din Seghedin și Temișoara face într'una cercetărĭ, în cel maĭ mare secret, de oarece s'a dovedit că firele complotuluĭ de la Serajevo se întind și în sudul Ungarieĭ.**

ASASINUL VA FI CONDAMNAT LA MOARTE. DESCOPERIREA UNUI ALT ATENTATOR

Serajevo, 18. — *S'a stabilit că asasinul Princip împlinise etatea de 20 de anĭ înainte de săvârșirea atentatuluĭ, așa că poate fi condamnat la moarte.*

Poliția a stabilit că e și un al treilea atentator. El se numește Trifco Grabes, student, fiul unuĭ prost. Acesta a reușit să dispară. Se crede că s'a refugiat în Ungaria.

ARHIDUCELE MOSTENITOR ERA CONDAMNAT IN BOSNIA

—Alte atentate erau pregătite—

Viena, 18. — Personaje înalte reîntoarse din Bosnia spun, că întreaga Bosnie putea fi considerată ca o adevărată cursă pentru principele moștenitor, care nu ar fi putut scăpa cu nicĭ un chip.

El trebuia să fie asasinat cu orĭce preț, căcĭ erau proectate o mulțime de alte atentate. Așa, la conac, sub masa la care trebuia să se ia dejunul, s'au găsit două bombe cu mecanism de ceasornic. In aceeași cameră o a treia bombă a fost găsită în burlanul sobeĭ.

La o femee din Hidje s'au găsit alte două bombe.

AUSTRIA CERE GUVERNULUI SARBESC SA ANCHETEZE COMPLOTUL

Viena, 18. — **Erĭ s'a ținut la ministerul de externe o importantă consfătuire între contele Berchtold, ministrul de externe, Krobatin, ministrul de războĭ și Conrad de Kötzendorf, șeful statuluĭ major al armateĭ.**

Contele Berchtold a comunicat că guvernul austro-ungar a cerut celuĭ sârbesc să facă o riguroasă anchetă în Belgrad și Serbia, de oarece firele atentatuluĭ de la Serajevo duc la Belgrad.

GUVERNUL SARB NU VA FI FACUT RESPONSABIL DE ATENTAT

Viena, 18.— La loc competinte se declară, că guvernul sârb nu va fi rugat să pornească o anchetă, decât în cazul când se va stabili în mod cert, că atentatorii aŭ fost sprijiniți din Belgrad. Până atunci, Monarhia nu va face nicĭ un demers oficial, căcĭ deși nu încape nicĭ o îndoială că răspunderea cade asupra presei și societăților sârbești, guvernul sârb nu poate fi făcut responsabil, decât cel mult pentru că a tolerat propaganda acestora.

*

Belgrad, 18. — *Biroul presei spune, că o liniște desăvârșită domnește pretutindeni în urma impresiunei adânci pricinuită de odiosul atentat.*

Guvernul sârb e de părere că tristul eveniment din Serajevo îi impune de a supraveghea intrigile elementelor suspecte și de a lua măsurile cele maĭ severe, dacă s'ar păsi pe teritoriu sârb, spre a dejuca planurile lor. Evenimentele ca cel din Serajevo sunt cât se poate de dezagreabile guvernului sârb, care a făcut tot spre a găsi o bază amicală de bune relațiuni cu Monarhia. Guvernul sârb va face tot posibilul spre a calma spiritele și spre a menține neturburate relațiunile dintre Austro-Ungaria și Serbia, în urma unor evenimente de care Serbia și guvernul sârb nu pot fi responsabili. (A. R.)

COMENTARIILE PRESEI SARBEȘTI

Belgrad, 18. — „Politika" a publicat un raport despre șederea atentatorilor la Belgrad. Comentând atentatul din Serajevo, ziarul crede că acest trist eveniment e urmarea sistemuluĭ regretabil aplicat de Austro-Ungaria, care nu ține socoteală de cererile legitime ale populațiuneĭ slave ci caută să mențină autoritatea de stat numaĭ prin forța publică; ar fi timp să se consolideze situația internă a monarhieĭ întăturând regimul poluĭeĭ. Ziarul termină, spunând că ar fi cu totul greșit să se facă represalii în contra unuĭ popor întreg care nu poate fi făcut responsabil de faptele unor tinerĭ necopți și rătăciți. (A. R.)

UN FOST PRIM-MINISTRU SARB CONDAMNA ATENTATUL

Viena, 18.— *Fostul prim-ministru al Serbieĭ, Vladan Georgevici, care se află aci, a condamnat, față de un ziarist, odiosul atentat, pe care îl consideră ca o nenorocire pentru poporul sârb.*

COMPLOTUL A FOST URZIT LA BELGRAD

Serajevo, 18. — **Procurorul Svara a declarat unuĭ ziarist, că atentatorul Princip a recunoscut, că conspirația a fost urzită într'o cafenea din Belgrad, unde era de domeniul public ceeace trebuia să se întâmple la Serajevo.**

La Belgrad se vorbea pe față că principele moștenitor nu se va întoarce viu din Bosnia.

Am știut bine, ar fi zis Princip, ce așteaptă dela mine Serbia.

Judecătorul de instrucție Pieffer a declarat că atentatorii au comis fapta lor din interes național sârb pentru ideile naționaliste.

UN PRINCIPE CARE REVENDICA TRONUL BOSNIEI

Paris, 18. — *Ziarul „Le Gaulois" scrie despre Princip, că acesta ar fi scris în ziarele sârbești și rusești articole în favoarea unuĭ pretins principe Zelyes, care este un pretendent al tronuluĭ bosniac.*

Acest Zelyes se găsește actualmente la Paris și vrea să pornească prin presă o campanie, revendicând tronul Bosnieĭ.

LA VIENA SE CERE RAZBOIU CONTRA SERBIEI

***Viena, 18.* — Aicĭ domnește o mare agitație războinică în contra Serbieĭ. Pe străzĭ, lumea se adună în grupurĭ manifestînd și strigând: „Să fim dușĭ în Serbia! Vrem războĭ!"**

O DECLARAȚIE A ARHIDUCELUI FRANZ FERDINAND

Serajevo, 18. — După știrĭ autentice, moștenitorul tronuluĭ, când a eșit din primărie a spus anturajuluĭ său: „Numaĭ conteluĭ Tisza ne poate salva."

Această declarație a fost făcută în cursul și în legătură cu discuția urmată asupra politiceĭ externe a Monarchieĭ.

O CAPELA PE LOCUL ATENTATULUI

Serajevo, 18. — Populațiunea a hotărât să ridice în apropierea loculuĭ atentatuluĭ o capelă, pe care va fi aplicată o tablă comemorativă.

DEZMINȚIRE

Viena, 18. — Ziarul „Fremdenblat" declară că știrea publicată de câteva gazete, spunând că legațiunea sârbească din Viena a trăsese la timp atențiunea cercurilor competinte asupra pericolului călătorieĭ arhiducelui în Bosnia, e absolut fără temeiu. (A. R.)

DOLIUL DE LA CURTEA BULGARA

Sofia, 18. — Curtea bulgară a dispus un doliu de 15 zile pentru moartea arhiducelui și a ducelui Saxa Meiningen. (A. R.).

Excesele anti-sârbești

Serajevo, 18. — *Erĭ, la Kojnica (Erzegovina) și în maĭ multe alte localități, aŭ avut loc manifestațiuni patriotice și antisârbești din partea mahomedanilor și a catolicilor; geamurile multor case sârbești aŭ fost sparte. Poliția a risipit pe manifestanți.*

La Zavidovic, o mulțime de mahomedani și catolicĭ, care staționaŭ în fața sălei de citire a sârbilor, a zărit prin fereastra din sala de citire un portret al Regeluĭ Petre; mulțimea a pătruns în casă și a distrus tot mobilierul; jandarmeria a risipit pe manifestanți.

De oarece la Tuzla și la Maglai excese la fel s'aŭ produs și biserica sârbească din Gabella, districtul din Dolatz, a fost devastată de către țărani catolicĭ și mahomedani, guvernatorul provinciei a ordonat proclamarea justițieĭ sumare în întreaga Bosnie-Erzegovină spre a preveni excese ulterioare, din partea maselor locale, extraordinar de îndârjite în urma atentatuluĭ. (A. R.).

RESTABILIREA LINISTEI LA SERAJEVO

Serajevo, 18. — Aspectul orașuluĭ e aproape normal; cea maĭ mare parte dintre prăvăliĭ aŭ fost redeschise. Calmul e desăvârșit. Ziarele de opoziție „Srbskarijec", „Narod" și „Otazbina", nu apar de care ce tipografiile lor aŭ fost devastate. (A. R.)

DEMONSTRAȚIILE ANTISARBEȘTI DIN VIENA

Viena, 18. — Un grup de studenți și de alțiĭ tinerĭ, în număr de aproape o sută, a încercat astă seară să se ducă în fața legațiuneĭ sârbești, dar poliția închizând străzile, a înlăturat acest plan.

Manifestanții aŭ pronunțat diferite insulte la adresa Serbieĭ și aŭ cântat imnul național. Un manifestant a rostit un discurs; apoĭ, aproape toți manifestanții s'aŭ risipit. Un mic grup a vrut să se ducă în fața reședințeĭ imperiale, dar apoĭ a părăsit această intențiune; poliția nu a intervenit. (A. R.)

MINISTRUL SERBIEI LA VIENA AMENINȚAT

Roma, 18. — Ziarele din Roma primesc știrĭ din Viena că ministrul Serbieĭ de acolo Iovanovici și consulul general al Serbieĭ au primit scrisorĭ de amenințare, prin care li se pune în vedere să părăsească în grabă Viena căcĭ altfel vor fi uciși. Se vorbește chiar despre existența unuĭ complot. Lipsește însă confirmarea. (A. T. I.).

MASURILE DE PAZA DIN VIENA

Viena, 18. — Legațiunea sârbă de aci este sever păzită de poliție.

Pentru ziua înmormântăreĭ s'aŭ luat cele maĭ extreme măsurĭ de prevedere.

Atât castelul din Schönbrunn cât și palatul principeluĭ sunt păzite de detectivĭ.

RUSIA VA CERE AUSTRIEI INCETAREA DEMONSTRATIILOR CONTRA SARBILOR

Paris, 18. — **Ziarul „Matin" i se telegrafiază de către corespondentul său din Petersburg: In cercurile inițiate de aci circulă senzațională știre că în cazul când demonstrațiile antisârbești din Austro-Ungaria nu vor înceta, Rusia va întreba, în termenĭ amicalĭ, pe Austro-Ungaria, ce are de gând să facă în chestia agitațiilor și persecuțiunilor contra sârbilor.**

Știrea aceasta a ziaruluĭ „Matin" a fost comunicată din altă sursă și ziaruluĭ semioficos „Petit Parisien".

CONDOLEANȚELE

Budapesta, 18. — D-l Nicolic, președintele Skupștineĭ și Halil, președintele camereĭ turcești, aŭ adresat președintelui camereĭ ungare telegrame de condoleanță. (A. R.)

*

Cetinge, 18. — Regele Nichita a făcut o vizită de condoleanțe la legațiunea austro-ungară unde a lăsat cartea sa pentru însărcinatul de afaceri. (A. R.).

O SCENA INDUIOȘATOARE

Roma, 18.— *Copiĭ arhiducilor dispăruți nu au știut nimic despre moartea părinților lor până erĭ. Contesa Chotek sora dispăruteĭ arhiducese, care îngrijește de micĭ orfanĭ, și-a luat asupra-și rolul greu de a le face cunoscut. Pe când căuta să-i pregătească a primi știrea fatală, spunându-le că părinții lor au fost grav bolnavi, intră profesorul lor care le zise ca să se pregătească a afla o veste tristă, poate nu vor maĭ vedea nicĭ odată pe părinții lor. Atunci ceĭ treĭ copiĭ se îmbrățișară plângând iar contesa Chotek, în fața durerosuluĭ spectacol și-a pierdut cunoștința. Această scenă înduioșătoare a durat maĭ multă vreme. (A. T. I.)*

DOLIUL IN BUCOVINA

Cernăuți, 18. — Aŭ maĭ trimis telegrame de condoleanțe cancelarieĭ imperiale din Viena, clubul parlamentar român, societatea pentru cultură, consistoriul bisericesc și universitatea.

Sâmbătă se vor oficia slujbe divine în toate bisericile cât și în templele israelite din Bucovina.

Sigma

IMPARATUL WILHELM VA ASISTA LA INMORMANTARE

Viena, 18.— Vineri, împreună cu împăratul Germanieĭ va sosi aci și principele Henrich al Prusieĭ, reprezentând flota germană.

Seara la orele 5 și jumătate împăratul Wilhelm și principele Henrich, după ce vor fi vizitat pe orfanii perecheĭ moștenitoare, se vor întoarce la Berlin.

In numele principeluĭ Wilhelm al Albanieĭ va azista la înmormântare ministrul președinte Turkhan pașa, care a declarat unuĭ colaborator al ziaruluĭ „Wiener Alegemeine Zeitung" că va conferi cu contele Berchtold asupra trădăreĭ luĭ Prenk Bib Doda și îl va ruga, ca Monarchia și Italia să ocupe Albania.

Despre aceasta însă, nicĭ vorbă nu poate fi, căcĭ independența Albanieĭ nu este periclitată.

IMPARATUL ACUZA PE REPREZENTANTUL GUVERNULUI IN BOSNIA

Roma, 18.— *Impăratul Franz Iosef a chemat pe reprezentantul guvernuluĭ, pentru Bosnia și Herzegovina, și l'a declarat moralmente responsabil de cele întâmplate, adăogând că este de necrezut o astfel de ignoranță a guvernuluĭ despre starea morală din Bosnia și Herzegovina. In urma acestei acuzațiuni, reprezentantul guvernuluĭ și-a înaintat demisiunea pe care însă împăratul nu a primit-o, spunând că deocamdată să stea la postul său unde este necesar. (A. T. I.).*

***

UN OFIȚER
omorât de tren la Cernăuți

Cernăuți, 18. — *Batalionul de vânătorĭ al reg. locaĭ, care staționează la Rădăuți, urmând să facă exerciții militare, a plecat azĭ în marș la Cuciurmrae, sub comanda sublocot. Specht-man. Ajungând în dreptul linieĭ ferate, în momentul când trecea acceleratul, calul sublocotenentului s'a speriat și a luat-o la fugă, trântind pe călăreț pe linie. Ofițerul a fost apucat de lomotivă care i-a retezat ambele picioare.*

Dându-se alarma, trenul a fost oprit. Nenorocitul ofițer a fost transportat la spital, unde a murit.

Știrea acesteĭ groaznice nenorocirĭ a produs consternare generală în cercurile ofițerești.

Autoritățile militare au deschis o anchetă.

Sigma

SCHIȚE ȘI NUVELE

Bastonul luĭ Pepelea

de ION GORUN

Deși decorat și el de curând cu „Meritul telegrafo-poștal", amicul nostru Pripășeanu a fost dat afară din slujbă, —din cauza intrigilor canalieĭ și escroculuĭ de Ibriceanu — zice el; — saŭ — zice Ibriceanu, — fiindc'a lipsit fără autorizație dela serviciu, fiind treĭ zile și treĭ nopți deadreptul dejurnă la Herăstrău cu dame și cu lăutarĭ. Domnu șef nu zice, să facă funcționaru și câte un chef uneorĭ, că om e,— dar maĭ întâĭ să ceară autorizație; Pripășeanu însă nicĭodată nu s'a gândit la asta, par'căși închipuia că poate să-și sfideze superiorĭi, apoĭ acuma așa-ĭ trebuie!

Insfârșit, o fi una o fi alta, faptul trist este că Pripășeanu, rămas fără slujbă, e redus de o bucată bunicică de vreme la tot felul de espediente, ca să-și maĭ poată aduce sub măsea, după pofta inimeĭ, o bucată de pastramă friptă, saŭ la măsea câteva chilograme de Drăgășani — bucatele luĭ favorite.

Maĭ toată ziua, poți să-l vezĭ la cafenea cu câte o gazetă în mână, chipurile că o citește,— dar apropiindu-te veĭ vedea că uneorĭ o ține și întoarsă. Nu-l arde de citit, firește; — și ce-o să-ĭ spuie luĭ gazeta? Că aĭ noștri sunt oameni de treabă, iar cellalți niște pungași? Păĭ asta se știe, de când e Constituția.— Pripășeanu e preocupat de lucrurĭ maĭ serioase.

O duce numaĭ în combinațiĭ; iar rezultatul lor, fie ca plămădeală, fie ca execuție, a luat obiceiul să-l exprime în treĭ fraze, cari formează de câtva timp întreg bagajul conversației sale — cu sine însuși. Căcĭ altfel, când nu e cufundat în meditațiĭ privitoare la „grija zileĭ de mâine", și chiar a celeĭ de azĭ, e destul de guraliv cu prieteniĭ, — casi, cu damele saŭ că lăutariĭ.

Deci, numaĭ cc-l vezĭ uneorĭ că ridică ochiĭ de pe gazetă, o pune la o parte, își freacă mâinile cu un aer satisfăcut, privește în gol cu ochiĭ înflăcărați de speranță, face un gest vag și murmură ca pentru dânsul:

— E cevă de făcut....

Maĭ târziu, saŭ a doua zi, îl veĭ găsi iar acolo, în același colț, în una din două — numaĭ din *două* — atitudinĭ. Saŭ va fi vesel, exuberant, trimițând salutărĭ la toți de pe la celelalte mese, și chiar trecătorilor, măcar și numaĭ să-ĭ semuiască cu vr'o cunoștință — și din când în când îl veĭ auzĭ rostind, cu mulțămirea omuluĭ căruia-ĭ merg treburile ca pe rotile:

— S'a aranjat!

Saŭ.... să nu te apropiĭ prea mult atuncea de dânsul, —, bufnește, trântește gazeta, chibritelnița, nu vede și nu cunoaște pe nimenea, și tot numaĭ pentru dânsul constată, cu o dezolare maĭ mult comică decât tragică:

— S'a dus draculuĭ afacerea!

Este însă un lucru știut de când e lumea că, orĭcât de ingenios ar fi omul în combinațiile sale, totuși el nu va ajunge nicĭodată la aceea ce uneorĭ poate să-l ajute întâmplarea. Ba se poate zice că fără ajutorul și al întâmplăriĭ, nicĭo combinație omenească n'are să reușească pe deplin, — și iarăș, când s'o pune întâmplarea deacurmezișul, cele maĭ iscusite puneri la cale omenești pot să rămână de șugubină.

Pripășeanu n'a calculat în ziua aceea cu invitarea luĭ Clipicĭ, Tase, și totuși s'a întâmplat. N'a calculat Pripășeanu cu această invitare, fiindcă știa din isvor autentic — maĭ autentic n'avea cum să fie, căcĭ auzise cu urechile sale proprii — cum madam Clipicĭ odată, după o masă căreia Pripășeanu îĭ făcuse onorurile cu un avânt față de care asaltul dela Grivița ar putea trece drept un joc de copiĭ, — luând la un *aparte* pe prea supusul ei stăpân îĭ șoptise cu intonația ei de momente solemne:— „Ascultă Tase, dacă-mĭ maĭ aducĭ pe hămesitu ăsta la masă, vă dau cu ceva 'n cap la amândoĭ"...

Ca om bine crescut totuși, Pripășeanu n'a auzit atuncea nimica; dar și-a zis sieși cu melancolie:— „Al'dată Tase n'are să cuteze să mă maĭ invite"...

Deci, nu puțină i-a fost mirarea acuma. Dar, tot bine crescut, și în mizerie casi în vremile maĭ bune, n'a întrebat nimic, ci și-a făcut numaĭ esplicația în minte:— Orĭ că Tase a înduioșat-o cu povestirea soarteĭ triste a celuĭ maĭ bun amic al săŭ, orĭ că madam Clipicĭ și-a făcut o rochie nouă de casă, și numaĭ Pripășeanu n'a admirat-o încă...

In fine! Iată-l pe amicul nostru încă odată la largul luĭ,— că altminterĭ domnu Tase face lucrurile astea întotdeauna în stil mare. Ce pastramă? Icre negre, domnule, mâncare de milionar, și maĭ câte altele! — ce două-treĭ sticle de Drăgășani,— douăsprezece, și cu Vișiul respectiv..... Așa că, ce să maĭ lungim vorba, când ajunserăși ceasurile câte fuseseră sticlele, Pripășeanu nu se putu despărți de prietenul săŭ Clipicĭ până nu-l îmbrățișă cu efuziune tot de atâtea orĭ.

Dar, în vremea asta, madam Clipicĭ, obosită, trecuse dincolo în odaie și se dăduse odihneĭ; fusese aminterĭ în toane bune și, cu adevărat, în rochie nouă.

Dă să plece Pripășeanu, — pălăria aci, dar unde e bastonul?

A! își aduce aminte. L-a răzimat de un dulap dincolo în odaie. Clipicĭ că să i-l aducă.— „Doamne ferește!" protestează Pripășeanu;— „să deranjezĭ pentru mine pe madam Clipicĭ din somn?".... Și în sinea luĭ:— „Atâta mi-ar maĭ trebui, să-mĭ aud iar buchile și să-mĭ maĭ taie apa dela moară ca atuncea"...

— Lasă, lasă, că viu eu al'dată să-l iau....

Cu aceste vorbe Pripășeanu o porni spre domiciliu, ghiftuit ca pentru treĭ zile. Și ca de obiceiu omul când s'a uitat cam prea mult în fundul sticlelor, își repeta așa mașinalicește .— Da, da, viu eu al'dată să-l iau... Viu eu al....

Deodată se opri, își scoase pălăria și se lovi, cu palma peste frunte.

— Tiiĭ, — murmură subit iluminat,— aicea este ceva de făcut!

*

Peste câteva zile, familia Clipicĭ tocmaĭ se așeza la masă, când iată Pripășeanu.

— Da'ce vânt, prietene?

— Păĭ, zice, am venit să-mĭ iau bastonul.

— Da'cum? că văd că-aĭ altul acuma.

— Lasă-l pe ăsta; vorba e că vreau să-l iau pe ălalt....

— Eĭ, da fiindcă, veniși, ia stai colea cu noĭ. N'aĭ stat încă la masă, cred.

— Nu; — eu, decând n'am nicĭo treabă, mănânc seara cam târziu....

— Apoĭ stai dar și ia de colea.

Luĭ Clipicĭ îĭ place masa copioasă, și când n'are mosafirĭ; și-ĭ place să stea cu prieteniĭ câte un ceas maĭ mult, și când îĭ vin neinvitați.

Iară s'a făcut târziu. Deastădată Pripășeanu își ia bastonul pe care îl lăsase întâiu, dar lasă acuma pe celalt, că, zice, cum are să umble pe stradă cu două bastoane?

— Lasă, că trimet eu, saŭ viu să-l iau al'dată. Am trecut numaĭ din întâmplare p'aicĭ, d'aia aveam baston la mine, — și zic: s'așa veniĭ eu până'cilea, să-l iau pe ălalt.....

Iar în drumul spre casă, Pripășeanu simțea așa o gădilătură plăcută la capul pieptuluĭ; dar nu răse, — cunoaște buna cuviință pe stradă,— ci numaĭ murmură călcând sprinten și învârtind bastonul morișcă:

— S'a aranjat!

*

Maĭ trec câteva zile. Trece și tramvaiul și-l ajunge din urmă pe domnu Clipicĭ la stație.— „Și așa e târziu, zice, haĭ să mă urc și eu".... Când să pornească vagonul, — „staĭ conductor!" — Pripășeanu făcuse semn disperate cu bastonul, și mulțămită lor, reușĭ să se îmbarce și dânsul, spre plăcuta surprindere a d-luĭ Tase.

— Te văzuĭ, zice, că mergi acasă, și ce mi-am zis? E ocazie să-mĭ iau și eu bastonul, că stă de mult acolo.... Nu te superĭ?

— De ce să mă supăr, dragă? O să staĭ, firește, cu noĭ la masă.

Tot atât de firește, a rămas acuma bastonul ăstălalt, căcĭ iarăș: Cum avea să umble